

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3282/2019. (XI. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.132/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Balázs Ildikó) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtását megelőző egyedi ügyben alperesként vett részt. Az indítványozó rendőrkapitányságon teljesít szolgálatot járőrvezető beosztásban. 2015 szeptemberében és októberében az illegális migrációval kapcsolatos feladatok végrehajtása érdekében Csongrád és Baranya megyékbe rendelték megerősítési feladatok ellátására. A kirendeléssel összefüggésben ellátott feladatokért mindösszesen 127 270 Ft túlmunkadíjra volt jogosult, amely 2015. november 3-án, valamint december 4-én jóváírásra került. 2015. október 26-án az országos gazdasági rendőrfőkapitány-helyettes elrendelte a 2015 szeptemberében elrendelt és a Robotzsaru-NEO rendszerben hitelesített, személyenként a 100 órát meghaladó túlszolgálatok jogosságának felülvizsgálatát 2015. október 27-ig. A vizsgálat eredményeként a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: felperes) gazdasági rendőrfőkapitány-helyettese a megjelölt túlmunkadíj összegében 2015. december 14-i keltezéssel fizetési felszólítást bocsátott ki az indítványozó részére. A felperes fizetési meghagyás útján érvényesítette igényét; az eljárás az indítványozó ellentmondása folytán perré alakult. Kereseti kérelmében a felperes elsődlegesen munkabértartozás címén 127 270 Ft és annak törvényes kamatai, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót, másodlagosan, illetve beszámítási kifogásként 9 060 Ft készenléti díj összegében kérte az indítványozó marasztalását.
- [3] A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság részben helyt adott a keresetnek és túlszolgálati díj jogcímen 10 937 Ft, valamint készenléti pótlék jogcímen 8 281 Ft megfizetésére kötelezte az indítványozót, egyebekben azonban a felperes keresetét elutasította, valamint fizetési felszólítását hatálytalanította. A bíróság megállapította, hogy a kirendelés időtartamának egy részében a kirendelt rendőrök – köztük az indítványozó – folyamatosan maguknál tartották szolgálati fegyverüket, bármikor rendelkezésre kellett állniuk – vagyis 15 percen belül bevetésre készen kellett állniuk –, szálláshelyüket nem hagyhatták el, élelmiszert nem vehettek maguknak, alkoholt nem fogyaszthattak, ezért az indítványozó ez alatt az idő alatt a pihenőidejében is folyamatosan szolgálatban volt, így helytálló az, hogy a kérdéses időtartam túlszolgálatként került elszámolásra. Az elsőfokú perben tanúként meghallgatott századparancsnok vallomásaiban megerősítette, hogy a csapaterős készenlétet más esetekben is túlszolgálatként számolták el. Az elsőfokú bíróság azokra az időtartamokra állapította meg az indítványozó fizetési kötelezettségét, amikor az nem magánál tartotta szolgálati fegyverét, hanem leadta a fegyverszobába.
- [4] A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével szemben a felperes fellebbezett. A Tatabányai Törvényszék az egyedi ügyben irányadó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 253. § (2) bekezdése, valamint 254. § (3) bekezdése alapján, hagyta helyben az érdemben helyes elsőfokú ítéletet, annak indokai alapján.
- [5] A jogerős ítélet felülvizsgálatát a felperes kezdeményezte. A felülvizsgálati eljárás eredményeképpen a Kúria hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet és kötelezte az indítványozót a felperes kereseti kérelmében követelt összeg fennmaradó részének – 108 052 Ft-nak –, valamint a perköltségnek a megfizetésére. Ítéletét azzal indokolta, hogy a perbeli időszakban történt kirendelés megfelelt a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 141. § (1) bekezdésében foglaltaknak, melynek értelmében a szolgálati előjáró a hivatásos állomány tagját kötelezheti arra, hogy a szolgálatteljesítési időn kívül szolgálati érdekből, szolgálatképes állapotban olyan elérhető – szolgálati helyen

kívüli – helyen tartózkodjon, ahonnan szolgálati feladatra bármikor igénybe vehető. A túlszolgálatról a Hszt. 139. § (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: ha a szolgálati érdek vagy rendkívüli eset – így különösen tömegbaleset, elemi csapás, katasztrófa vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása, továbbá egyéb, a köz- és vagyonbiztonságot veszélyeztető, előre nem látható körülmény bekövetkezése – szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja a 134. §-ban meghatározott szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon is kötelezhető arra, hogy szolgálatot teljesítsen; ilyenről azonban a konkrét ügyben nem volt szó, az indítványozónak nem kellett a hivatkozott bekezdésben megjelölt jellegű feladatot ellátnia. A Kúria ennek alapján megállapította, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő volt, ezért az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett rendelkezései vonatkozásában megváltoztatta.

- [6] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal támadta a Kúria ítéletét, és az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján kérte annak megsemmisítését. Panaszát arra alapította, hogy a Kúria tisztességtelenül járt el vele szemben, mert nem vette figyelembe és ítéletében semmilyen formában nem is rögzítette az általa benyújtott felülvizsgálati ellenkérelemben foglaltakat, amelyekben előadta – egyetértve az első- és másodfokú ítéletek indokolásával –, hogy szolgálatot teljesített a perbeli időszakokban, ezért nem készenléti pótlékra, hanem túlszolgálati díjra volt jogosult. A Kúria annak kérdésével sem foglalkozott, hogy a törvényes elévülési időn belül történt-e a kifizetett túlszolgálati díjak visszakövetelése. A Hszt. 164. § (3) bekezdése két határidőt állapít meg a jogalap nélkül kifizetett illetmények visszakövetelésére. A jogalap nélkül kifizetett illetmény hatvan napon belül követelhető vissza; abban az esetben azonban, ha annak alaptalanságáról a hivatásos állomány tagja tudott vagy tudnia kellett volna, az általános elévülési idő az irányadó. A Kúria nem döntött ebben a kérdésben, pedig a fizetési felszólítás kibocsátását követően a felperes mintegy fél évig nem tett semmit, ugyanakkor nem volt elvárható az indítványozótól az, hogy tudjon a kifizetés jogellenességéről, hiszen arról a munkáltatója sem tudott. Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy még 2018. november 5-én is azt a tájékoztatást kapta a Kúria kezelőirodájától, hogy ügyében sem tanácsülés, sem tárgyalás nincs kitűzve, ennek ellenére a felülvizsgálati ítélet november 7-i keltezéssel született, ugyanazon a napon, amikor az indítványozó az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését kérte a Kúriától.
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy noha felülvizsgálati ellenkérelemben előadta, hogy az első- és másodfokú ítéletek olyan jogértelmezést tartalmaztak, amely összhangban áll a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel, melynek értelmében munkaidőnek minősül – egyebek között – az az időtartam, amely alatt a munkavállaló a munkáltató rendelkezésére áll.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenképp azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e a törvényben foglalt befogadási feltételeknek, és így alkalmas-e az érdemi elbírálásra. E vizsgálat során az alábbi következtetésekre jutott.
- [9] Az Alkotmánybíróság mindenképp utal arra, hogy az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdése arról rendelkezik, hogy az Európai Unió joga – a (2) bekezdés keretei között – megállapíthat általánosan kötelező magatartási szabályt. Az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen alkotmányjogi panasznak az Abtv. 27. § a) pontja értelmében akkor van helye, ha a döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdése azonban nem ilyen jogot biztosít a jogalanyok részére, hanem az uniós jogot teszi a magyar jogrendszer részévé {vö. 2/2019. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [20]}. Ezért az alkotmányjogi panasz befogadásának ezen a jogalapon nincs helye.
- [10] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [11] Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy a tényállás megállapítása és a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól. Az eljáró bíróságok reagáltak az indítványozó által előadott jogi érvekre és értelmezték a hivatkozott jogforrásokat, a jelen esetben pedig az indítvány nem mutat rá olyan alkotmányjogilag értékelhető körülményre,

ami a hivatkozott alapvető jogok sérelmét valószínűsítene. Az a tény, hogy az indítványozóra nézve kedvezőtlen eredmény született, önmagában nem vet fel szükségszerűen alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.

- [12] Az indítvány alapvetően az eljárt bíróságok ténymegállapításának és jogértelmezésének megváltoztatására irányul. A per alapkérdése az volt, szolgálatnak vagy készenlétnak minősül-e az, hogy az indítványozónak a perbeli időszak tartama alatt több alkalommal folyamatosan az előjárója rendelkezésére kellett állnia, egyenruháját nem vehette le, szálláshelyét nem hagyhatta el, valamint bármikor 15 percen belül bevetésre készen kellett állnia; e kérdés megválaszolásától függött ugyanis az, hogy túlszolgálati díjra jogosult-e az indítványozó az általa megjelölt időszakokban, vagy készenléti pótléokra. A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság és a Tatabányai Törvényszék, illetve a Kúria álláspontja közötti különbség e kérdés eltérő megítélésére vezethető vissza: a Kúria jogszabálysértőnek ítélte a jogerős ítéletet, mert megítélése szerint a Hszt. felhívott rendelkezései irányadóak az indítványozó részére a fentebb írtaknak megfelelően. A régi Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem, valamint a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Ezért a Kúriának nincs olyan, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezethető alkotmányos kötelezettsége, hogy részletesen ismertesse a felülvizsgálati ellenkérelmet, illetve hogy az ellenkérelem elutasítását részletesen indokolja [3150/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [39]–[40]]. A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben indokát adta annak, miért volt jogszabálysértő a jogerős ítélet, továbbá kifejtette azt is, mely törvényhelyek alapozzák meg a helyes jogi álláspontot, és ezzel implicite megválaszolta a felülvizsgálati ellenkérelemben foglalt ellenvetéseket is. Az Abtv. 29. §-ában foglalt követelmény minderre tekintettel nem teljesült.
- [13] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a régi Pp. 274. § (1) bekezdése értelmében a Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálja el, tárgyalást csak akkor tart, ha azt a felek valamelyike kéri. A jelen ügyben egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, ennek megfelelően a Kúria tárgyaláson kívül bírálta el a felülvizsgálati kérelmet. Az indítványban említett téves tájékoztatás és a felülvizsgálati ítélet meghozatala, valamint az indítványozó ellenkérelem-kiegészítése napjának egybeesése nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség gyanúját, ezért ez a körülmény sem követeli meg a panasznak az Abtv. 29. §-a szerinti befogadását.
- [14] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány részben nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, részben pedig nem felelt meg az egyéb törvényi feltételeknek, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. október 22.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/697/2019.

